

РЕЦЕНЗИЯ

По конкурс за получаване на академичната длъжност „доцент” в област на висше образование „Социални, стопански и правни науки“ по професионално направление 3.9. Туризъм (Алтернативен туризъм), обнародван в ДВ - бр. 49 от 20.06.2017 г.

Участник в конкурса: д-р Георги Василев Георгиев

Рецензент: проф. д-р Мария Станкова, Частно висше училище „Колеж по туризъм – Благоевград“

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на Катедра "Туризъм" към Частно висше училище (ЧВУ) „Колеж по туризъм – Благоевград“, съгласно Решение на Катедрен съвет. Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед № 258/14.08.2017 г. на Ректора на ЧВУ - гр. Благоевград, а на неговото първо заседание бях определена за рецензент по конкурса.

По конкурса са подадени документи от един кандидат: доктор Георги Василев Георгиев.

2. Информация за кандидата в конкурса

Доктор Георги Василев Георгиев се явява единствен участник в обявения конкурс. Той е завършил средното си образование в Механотехникум в гр. Бяла Слатина през 1970 г. Висше образование придобива в периода 1975 – 1980 г. във Висшия икономически институт „Карл Маркс“, понастоящем УНСС, гр. София. През 2006 г. защитава докторска дисертация отново в УНСС, гр. София, с което е придобил научната и образователна степен „доктор“ по организация и управление извън сферата на материалното производство.

Георги В. Георгиев има дългогодишен трудов стаж. Преди постъпване в университет, Георгиев работи в областта на организацията и контрола на движение в ДЦП „Златна Панега“. След дипломирането си, в началото на професионалната си реализация, работи като аташе в Посолството на България в Москва. При връщането си

Публикувал е разработки по темите – монографии, учебник, статии в специализирани издания в страната, с редакционни съвети или колегии. Положителен момент за преподавателската му дейност е, че неговите публикации могат да се ползват в учебния процес, както и да бъдат полезни на туристическия бизнес.

Като цяло, д-р Георгиев прави добро впечатление в професионален план с усилията, които полага за повишаване на квалификацията си, като непрекъснато обогатява своите знания, умения и опит, в съответствие с новостите в областта, в която работи. В този аспект се проследява и професионалното му развитие в посока към заемане на академичната длъжност „доцент“, което бележи различни възходящи стъпки, свързани с надграждане на професионалните качества и умения, както и с работа по различни по своя характер практически прояви.

5. Обща характеристика на представените научни трудове/публикации

Участникът в конкурса за академичната длъжност „доцент“ е представил списък на своите публикации, които са подредени в следните рубрики: Монографии, Учебник, Публикации в списания и научни сборници. Отделно е представено заглавието и резюметата на дисертационния му труд и автореферата по него, от където е видно, че няма приповтаряне в тематиката по конкурса за „доцент“.

От приложените разработки в документите на кандидата по конкурса е видно, че от общо представените 6 публикации, след придобиване на ОНС „доктор“, и 6-те имат връзка с алтернативния туризъм и професионално направление 3.9 Туризъм; посочват се като релевантни на конкурсната тематика. От тях, самостоятелните монографии са 2 (справка в Списък с публикации), учебникът е 1 (справка в Списък с публикации); публикациите в български периодични списания и научни сборници са 3 (справка в Списък с публикации).

Георги В. Георгиев декларира, че представената от него информация по конкурса, включително и публикациите, които има и, в които участва са достоверни.

Общият обем на публикациите по конкурса е от 1122 страници. Детайлното представяне на видовете публикации е добре видимо в табл. № 1.

в страната след 1991 г. последователно е управител на фирма „Камино - ООД“; експерт и началник е в отдел в Министерството на финансите, като се занимава с анализаторска, организационна и управленска дейност. От 1995 г. работата му в Министерството на финансите е свързана с хазартните игри, като е назначен за секретар на комисията по хазартните игри. По-късно, в периода 2002 – 2010 г. е главен секретар на Държавната комисия по хазарта към Министъра на финансите. Именно през 2010 г. започва и преподавателската му кариера в Нов Български университет. Общият му седемнадесет годишен преподавателски стаж е свързан от 2016 г. и с Частно висше училище „Колеж по туризъм – Благоевград“.

Професионалната квалификация на Георги В. Георгиев през годините включва още и краткосрочни специализации по организация, управление и контрол в Австрия, Белгия, Великобритания, Германия, Гърция, Швеция, Монголия, Русия и пр. Преминал е обучения за висши държавни служители (2007 г., в България), за разрешаване на конфликти (2008 г., в Австрия), по международни отношения (1986-1988 г., в Русия).

Георги В. Георгиев е член на Българската асоциация на главните секретари, на Форума на Европейските хазартни регулатори (GREF), на Световната асоциация на хазартните регулатори (IAGR), на Стопанската комисия на НЛРС на СЛРБ, както и е председател на редакционния съвет на месечния бюлетин на Държавната комисия по хазарта.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

От подадените документи на участника в конкурса – д-р Георги В. Георгиев е видно, че в общ план е постигнал формалните изисквания към кандидатите за заемане на академичната длъжност „доцент“. Представените материали могат да се приемат като съответстващи със спецификата на професионалното направление, в което е обявен конкурса. Считаю, че от публикациите се установява ниво на подготвеност на кандидата по професионално направление 3.9 Туризъм, именно в областта на алтернативния туризъм.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

В Колеж по туризъм, Благоевград д-р Георги В. Георгиев би могъл да покрие лекционни курсове по дисциплините „Хазартен туризъм“ и „Ловен туризъм“. От представена служебна бележка е видно, че има опит и аудиторна натовареност по дисциплини от алтернативния за туризма сектор в Нов Български университет.

Таблица № 1 Публикации на д-р Г. Георгиев, представени по качествени и количествени признаци, за участие в конкурс по професионално направление 3.9 Туризъм

№	Вид на публикацията	Авторство				На чужд език	Общо	
		Самостоятелни		В съавторство		Англ. (№,№..)	Публ. бр.	Стр. бр.
		бр.	стр.	бр.	стр.			
1.	Монографии	2	620 с.			-	2	620 с.
2.	Учебник	1	460 с.	-	-	-	1	460 с.
3.	Публикации в български периодични списания и научни сборници	3	42 с.	-	-	-	3	42 с.
	Общо	6	1122 с.				6	1122 с.

В списъка на научната продукция на кандидата могат да се обобщят три основни категории публикации: *монографии, учебници, научни статии и доклади в областта на устойчивия и тематичен туризъм и хазартната дейност*. По своята структура и обем тази научна продукция обхваща:

5.1. Монографии:

Основно се разглеждат монографичните трудове, разработени самостоятелно: „Хазартната дейност: природа, български измерения и социални проекции” (2009). изд. Призма 66 ООД” (страници: 286) и „Устойчиво развитие, диверсификация и брандови индикации – районен туристически дискурс” (2017). изд. Колеж по туризъм” (страници: 344).

Тези два труда са сред основните в творчеството на Георги В. Георгиев. Най-общо те отразяват изследователските му търсения, ориентирани към алтернативите на традиционното туристическо предлагане. Пряко относими са към конкурсната тематика и засягат една малко позната материя, но същевременно актуална, с оглед на потенциала на устойчивото туристическо развитие и хазартния туризъм, в частност.

В монографичния труд „Хазартната дейност: природа, български измерения и социални проекции” Г. Георгиев изследва игровия феномен по отношение на неговата природа и игрови механизъм. Авторът се води от целта да се проучи механизъмът на функциониране на основните изгоди от хазартната дейност, едновременно разгледани

като позитиви и негативи, така че да се очертаят възможностите за тяхното регулиране. Цялото му внимание е насочено към българските измерения, в които се развива хазартния бизнес, подобряването на нормативната база, усъвършенстването на контролната дейност и информационното осигуряване, както и осигуряването на високо професионално подготвени специалисти.

В структурно отношение, разглежданият монографичен труд се състои от увод, четири глави, заключение, използвана литература, бележки и приложения, заедно с резюме на български, руски и английски език. Обемът на труда е 286 стандартни страници.

В общ план, в този труд авторът поставя акцент върху актуалността на проблема за хазарта и необходимостта от по-специално внимание върху регулирането на хазартната дейност, свързана и с туризма като бизнес, осигуряващ „потребление“ на резултата от нейното осъществяване. При своите разсъждения, той декомпозира игровия механизъм, за да изведе връзката на играта с развлеченията и свободното време, при което се създава удоволствие. Георгиев разглежда също съдържанието и параметрите на хазартната дейност и основните ѝ аспекти, поставени в глобални и локални измерения. Отразени са националните особености на хазартната дейност в България и са установени проявите на нейните социални изгоди. На базата на четири анкетни и едно експертно проучване сред специалисти – служители и ръководители на хазартни предприятия, с потребители на хазартни услуги и държавни експерти достига до извод, че хазартната дейност е бизнес, който заслужава вниманието на всички социални субекти, бидейки източник на безспорни социални изгоди. Нуждае се обаче, от надежден кадрови капацитет, за да се гарантира повишаване качеството на предлаганите хазартни услуги, заедно с утвърждаване на добри практики за контрол върху дейността и съблюдаване на законовата рамка.

На базата на дългогодишен практически опит, Георгиев предлага професионално концептуализирани учебни планове за обучение на ръководители от среден функционален ешелон в хазартни предприятия и за специалисти в Държавната комисия по хазарт и ръководители от по-висок ранг в хазартни предприятия.

Монографичният труд „Устойчиво развитие, диверсификация и брандови индикации – районен туристически дискурс” (2017). изд. Колеж по туризъм” е с обем от 334 страници и се състои от четири глави, заключение, приложение и използвана литература. Ориентиран е към проблематиката на устойчивото развитие, диверсификацията и брандинга, теоретично изведени, но териториално ориентирани

към туристически район Рила-Пирин. Авторът очертава възникналите във връзка с новата концепция (по Закона за туризма от 2013 г.) за туристическото райониране на България проблеми. Той посочва, че в теоретичен аспект тези проблеми все още не са намерили достатъчно решения и презентира факти и обстоятелства, идващи в помощ на мениджърите в туризма. В разработката място е намерила и експертна оценка по въпросите на бранд управлението на туризма в район Рила-Пирин, проведена в района сред мениджъри в туризма, преподаватели в средни и висши училища и потребители, общински служители, общо 45 експерти.

5.2. Учебник

Заглавие: „Район Рила-Пирин: тематичен туризъм“, (2017). изд. Колеж по туризъм” (страници: 460).

Представеният за рецензиране учебник е по тематиката на обявения конкурс. Състои се от пет тематично обособени части, за всяка от които има ясна структурна конструкция, включваща: Въведение в ... (лекционния курс (тема първа), културния туризъм (втора тема), винения, ловния и хазартния туризъм (трета, четвърта и пета тема)); Определящи фокуси в страната и район Рила-Пирин; Икономика и управление на (тематичния вид туризъм) в район Рила-Пирин; Въпроси и задачи; Приложение; Литература.

Учебникът е ориентиран към представяне на дефиниции за тематичен туризъм, към разглеждане на особеностите на отделните алтернативни видове туризъм (културен, винен, ловен и хазартен) и тяхната конкретизация в условията на идентифицирания туристически район Рила-Пирин

5.3. Публикации в български периодични списания и научни сборници:

Представените за рецензиране три заглавия са самостоятелни разработки. Публикувани са в специализирани български издания, с общ обем от 42 страници, а именно:

Георгиев, Г. Игровият феномен на човешката дейност. В сб. статии Туризмът - предизвикателства в условията на икономическа криза. НБУ, София, 2011, с. 469-479.

Георгиев, Г. Туризмът – предизвикателства в условията на икономическа криза. Игровият феномен на човешката дейност. НБУ, София, 2011, с. 13.

Георгиев, Г. За нова концептуална рамка на преподаването на тематичен туризъм в българските училища., сп. Образование, 2017 (под печат).

В изброените, както и в останалите научни статии, д-р Георгиев демонстрира умения да декомпозира, анализира и обобщава, така че да достигне до оригинални

решения, отнасящи се до конкретни проблеми, касаещи хазарта или туризма и тяхното развитие като бизнеси.

На базата на внимателно запознаване с представените научни разработки, мога да отбележа, че професионалният интерес на кандидата по темата е очевиден. Той си поставя амбициозни задачи, готов е да анализира проблемните области и прави опити за идентифициране на конкретни решения, отнасящи се до хазарта и туризма, с оглед на даваната от тях алтернатива за развитие. Считам, че като обем (страници) за рецензиране е представена достатъчна научна продукция, която в основната си част съответства на тематиката на обявения конкурс. Публикациите са посветени на актуални за теорията и практиката на алтернативния туризъм въпроси и имат за изразен приоритет критичния анализ на изследваната проблематика.

Считам също така, че представените публикации са релевантни към тематиката на конкурса и могат да бъдат групирани в две тематични направления, а именно: *устойчиво туристическо развитие и тематичен туризъм, и хазартен бизнес.*

В направление първо попадат публикации на кандидата като монографичния труд „Устойчиво развитие, диверсификация и брандови индикации – районен туристически дискурс“ (2017) и учебника „Район Рила-Пирин: тематичен туризъм“, (2017), както и заглавията „Туризмът – предизвикателства в условията на икономическа криза“ и „За нова концептуална рамка на преподаването на тематичен туризъм в българските училища“.

В направление второ са обхванати публикации, занимаващи се с развитието на хазартната дейност и връзката ѝ с туризма като бизнес, осигуряващ „потребление“ на резултата от нейното осъществяване. Тук се отнасят монографията „Хазартната дейност: природа, български измерения и социални проекции“ (2009) и публикацията „Игровият феномен на човешката дейност“.

6. Оценка на научните и научно-приложните приноси

След като се запознах с разработките на д-р Георги В. Георгиев, считам, че той притежава добра литературна осведоменост, проявява творчески подход и има умения да систематизира и да предлага критичен анализ по изследваните проблеми.

Приемам, представената от кандидата авторска справка за приносите. В допълнение, на базата на впечатленията ми от представеното творчество, в него могат да бъдат посочени като основни следните приноси:

1. Изведени са обобщения, имащи теоретично и методологическо значение за подобряване организацията на алтернативните форми на туризъм, според тяхната тематична обусловеност.
2. Проучени са и са установени отличителни характеристики на туристически район Рила – Пирин и са анализирани факторите, определящи конкурентната му идентичност и устойчивостта в развитието.
3. Направен е анализ и оценка на хазартната дейност в България и предоставянето на хазартни услуги във връзка с потреблението им в свободното време и туризма като индустрия на развлеченията.

Обобщено, за **научно-приложни приноси** може да се говори по отношение на разработките на кандидата, свързани с подобряване организацията и управлението на формите и видовете туризъм, идентифицирани като алтернатива на масовия туризъм и фокусирани в териториален аспект към туристически район Рила - Пирин. **Практико-приложните приноси** и **теоретико-методологичните постижения** се забелязват в разработените от него предложения за обучение на специализирани кадри и формиране на практически умения за служители и ръководители в хазартни предприятия.

7. Критични бележки и препоръки

Във връзка с рецензираните разработки на кандидата могат да бъдат отбелязани и редица слабости, които, представени за целите на настоящата рецензия, могат да добият вид на **препоръки**.

Д-р Георги В. Георгиев ясно определя трудностите и ограниченията, стоящи пред изследователските му търсения, част от които са свързани с липса на достатъчно други решения и аналитична информация по интересуващите го проблеми. В същото време обаче, самият той не дава достатъчна разгласа на достигнатите изводи и направените публикации. Добре би било, д-р Георгиев да разшири изявите си по-представително, освен в страната, така също и в чужбина. По този начин ще допринесе за утвърждаване на свои изводи, които реално могат да имат сериозен практически отзвук за развлекателната индустрия, към която се отнасят и хазарта, и туризма. Именно с развлекателната индустрия може да се свърже и друг съществен момент, с характер на бележка, но и едновременно с това - на препоръка: той касае необходимостта от разширяване и задълбочаване на изследователските търсения на кандидата, които към момента са ограничени по обхват. Не се установява и ясно сравнение на резултатите от изследванията му, което да илюстрира съпоставимостта,

предимствата или известни техни отклонения пред постигнатото от други подходи и автори.

Разбира се, направените коментари в никакъв случай не омаловажават значимостта на научните и приложни разработки на кандидата и имат характер, преди всичко на предложения, които да обмисли във връзка с по-нататъшното си развитие като изследовател.

Заклучение

Кандидатът за заемане на академична длъжност „доцент“ д-р Георги Василев Георгиев отговаря на предвидените изисквания, а именно:

1. придобил е образователната и научна степен „доктор“;
2. има преподавателски стаж и опит по дисциплини в ПН 3.9 Туризъм;
3. има публикуван монографичен труд по тематиката на конкурса, който не повтаря трудовете му, представени при придобиването на ОНС „доктор“;
4. публикувал е и е представил по процедурата на конкурса други оригинални научни трудове.

Представените за рецензиране научни публикации на д-р Георги Василев Георгиев отговарят на заложените в чл. 24 от ЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност „доцент“ изисквания. Нормативно процедурните указания във връзка с провеждането на конкурса са спазени.

В професионален план Георги В. Георгиев се е развивал във времето, преминавайки през различни сфери, но информацията от последните 17 години определено го отнася като свързан с областта на обявения конкурс, в т.ч. като преподавател и изследовател.

Давам положителна оценка за цялостната дейност на кандидата, който отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и изискванията, заложиени в Правилника за развитие на академичния състав на ЧВУ „Колеж по туризъм“, гр. Благоевград. Считаю, че д-р Георги В. Георгиев притежава нужните качества на преподавател и учен; налице са всички основания да му бъде присъдена академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование „Социални, стопански и правни науки“ по професионално направление 3.9 Туризъм (Алтернативен туризъм).

13. 09. 2017 г.
гр. Благоевград

Рецензент:
(проф. д-р Мария Станкова)